

**SZKOŁA PODSTAWOWA NR 2
IM. GEN. TADEUSZA KUTRZEBY W GOSTYNIU**

**WYMAGANIA EDUKACYJNE
JĘZYK POLSKI**

Spis treści

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO – KLASA 4	3
WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO – KLASA 5	6
WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO – KLASA 6	10
WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO – KLASA 7	14
WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO – KLASA 8	18
SPOSOBY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ EDUKACYJNYCH UCZNIÓW	26
Formy sprawdzania wiadomości i umiejętności	26

WYMAGANIA EDUKACYJNE niezbędne do otrzymania przez ucznia poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z języka polskiego, wynikające z realizowanego przez nauczycieli programu nauczania

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO – KLASA 4	
OCENA 2	<p><u>Uczeń posiada wiedzę i umiejętności pozwalające na wykonanie zadań o niewielkim stopniu trudności.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Większość zadań, nawet bardzo łatwych, wykonuje jedynie przy pomocy nauczyciela. - Nie jest aktywny na lekcjach, ale wykazuje chęć do pracy. - Stara się wykonywać polecenia nauczyciela. - Pracuje niesystematycznie, wymaga stałej zachęty do pracy. - Często nie potrafi samodzielnie wykonać pracy domowej, ale podejmuje próby. <p>Kształcenie literackie i kulturalne</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ma problemy z czytaniem tekstów kultury, ale podejmuje próby ich odbioru. - Czyta niezbyt płynnie, niewłaściwie akcentuje wyrazy, nie stosuje odpowiedniej intonacji. - Rozumie różnicę między światem przedstawionym utworu a światem rzeczywistym. - Nie potrafi samodzielnie analizować i interpretować tekstów. <ul style="list-style-type: none"> - Wyodrębnia główne postacie literackie. - Poprawnie sporządza plan wydarzeń. <p>Formy wypowiedzi</p> <ul style="list-style-type: none"> - W formie ustnego opowiadania przekazuje treść utworu lub jego fragment. - W wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia rażące błędy utrudniające komunikację, ma ubogie słownictwo i trudności z formułowaniem nawet prostych zdań. - W kilku zdaniach opowiada o własnych doświadczeniach. - Krótko opisuje wygląd osoby lub przedmiotu. - Z pomocą nauczyciela redaguje plan wydarzeń. <p>Nauka o języku</p> <ul style="list-style-type: none"> - Odmienia rzeczownik przez przypadki. - Odmienia czasownik przez osoby. - Zna samogłoski. - Dzieli wyraz na sylaby. - Ma duże trudności z zapamiętaniem zasad ortografii. - Stosuje: rz po spółgłoskach, rz wymienne, ó wymienne. - Wielkie litery w nazwach świąt, części świata, miast i tytułach utworów.
OCENA 3	<p><u>Uczeń posiada wiedzę i umiejętności pozwalające na wykonanie zadań o średnim stopniu trudności.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Samodzielnie wykonuje tylko zadania łatwe. - Trudniejsze problemy i ćwiczenia rozwiązuje przy pomocy nauczyciela. - Rzadko aktywnie uczestniczy w lekcjach. - Wykonuje obowiązkowe prace domowe, ale popełnia w nich błędy. <p>Kształcenie literackie i kulturalne</p> <ul style="list-style-type: none"> - Potrafi opowiadać poznany tekst (ustnie i pisemnie) przy pomocy dodatkowych pytań. - Odnajduje w tekście informacje podane wprost, rozumie dosłowne znaczenie większości wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego. - Zna elementy świata przedstawionego. - Odróżnia baśń, legendę, komiks i opowiadanie od innych utworów. - Odróżnia postacie zmyślone od rzeczywistych, fantastyczne od realistycznych. - Wskazuje epitety, porównania i przenośnię.

	<p>Formy wypowiedzi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Przy małej pomocy nauczyciela wypowiada się w szkolnych formach pisemnych (potrafi ułożyć plan, opowiadanie odtwórcze, potrafi częściowo scharakteryzować bohatera literackiego, samodzielnie układa inne zakończenie utworu, umie zapisać krótki dialog). - W wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia błędy językowe, ortograficzne i stylistyczne; wypowiedzi cechuje ubogie słownictwo. - Potrafi rozpoznać poszczególne formy wypowiedzi, zna zasady ich komponowania. - Wypowiada się krótko, ale wypowiedź jest na ogół uporządkowana. - Niekiedy popełnia rażące błędy językowe zakłócające komunikację, <p>Estetyka pisma</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pisze czytelnie. <p>Nauka o języku</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rozpoznaje poznane części mowy. - Odmienia rzeczownik przez przypadki. - Odmienia czasownik przez osoby. - Rozpoznaje zdania pojedyncze i złożone. - Rozróżnia głoski i litery. - Przy pomocy nauczyciela rozróżnia samogłoski i spółgłoski, dzieli wyraz na sylaby. - Stosuje zasady ortograficzne i pisze poprawnie – wyrazy z <i>ó, rz, h, ch</i> wymiennym i niewymiennym, <i>rz</i> po spółgłoskach i wyjątki od tej zasady. - Wielkie litery w nazwach świąt, części świata, miast i tytułach utworów. - <i>Nie</i> z różnymi częściami mowy.
<p style="text-align: center;">OCENA</p> <p style="text-align: center;">4</p>	<p><u>Uczeń opanował umiejętności i wiadomości określone w programie nauczania. Posługuje się nimi poprawnie i ze zrozumieniem.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Bierze czynny udział w lekcji. - Wykonuje prace domowe, czasem także nieobowiązkowe. <p>Kształcenie literackie i kulturalne</p> <ul style="list-style-type: none"> - Czyta poprawnie, stosując zasady prawidłowego przestankowania. - Czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, samodzielnie odnajduje w nich informacje. - Zna i potrafi wymienić elementy świata przedstawionego, wyodrębnić je przy pomocy nauczyciela. - Potrafi ocenić postępowanie bohatera literackiego. - Wskazuje w baśniach kontrast dobra i zła, prawdy i kłamstwa. - Rozumie przesłanie (morał) wynikające z utworu baśniowego. - Potrafi wskazać w wierszu epitet, porównanie, przenośnię. <p>Formy wypowiedzi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Redaguje krótkie opowiadanie twórcze oparte na własnych doświadczeniach lub losach bohaterów, redaguje życzenia, opis przedmiotu i postaci, kartkę pocztową, list, ogłoszenie i zawiadomienie, - Redaguje i zapisuje krótką rozmowę związaną z codzienną sytuacją. - W wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia niewiele błędów językowych, ortograficznych i stylistycznych. <p>Estetyka pisma</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pisze czytelnie, dba o kształt liter. <p>Nauka o języku</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rozróżnia części mowy wymienione w ocenie bdb. - Poprawnie je odmienia. - Umie wskazać podmiot i orzeczenie. - Rozróżnia zdania pojedyncze i złożone. - Odróżnia głoskę od litery, samogłoskę od spółgłoski, dzieli wyrazy na sylaby.

	<ul style="list-style-type: none"> - Stosuje zasady ortograficzne i pisze poprawnie – wyrazy z <i>ó, rz, h, ch</i> wymiennym i niewymiennym <i>rz</i> po spółgłoskach i wyjątki od tej zasady. - Wielkie litery w nazwach świąt, części świata, miast i tytułach utworów. - Przyimki z rzeczownikiem oraz <i>nie</i> z różnymi częściami mowy.
<p>OCENA</p> <p>5</p>	<p><u>Uczeń bardzo dobrze opanował umiejętności i wiadomości.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o znacznym stopniu trudności. - Bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim. - Aktywnie uczestniczy w lekcjach. - Wykonuje prace domowe. - Często angażuje się w zadania dodatkowe. <p>Kształcenie literackie i kulturalne</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wypowiedzi ustne i pisemne są całkowicie poprawne. - Czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować je samodzielnie, podejmuje próby interpretacji. - Wykazuje się bardzo dobrą znajomością przeczytanego tekstu. - Ma bogaty zasób słownictwa i umiejętnie posługuje się nim. - Samodzielnie i sprawnie posługuje się słownikiem ortograficznym. - Analizuje utwór poetycki, wskazując epitety, porównania, przenośnie, podmiot liryczny. - Samodzielnie wyodrębnia i nazywa elementy świata przedstawionego. - Rozumie i potrafi wskazać motywy postępowania bohaterów. - Podaje poprawnie cechy baśni i legendy, opowiadania oraz komiksu, potrafi odróżnić baśń i legendę od innych utworów literackich. - Odróżnia pojęcie narratora i podmiotu lirycznego. <p>Formy wypowiedzi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bardzo dobrze potrafi posługiwać się poznanymi w klasie IV formami wypowiedzi. - Tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, w większości poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym, - Samodzielnie sporządza plan odtwórczy. - Stosuje akapity. <p>Estetyka pisma</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pisze czytelnie, starannie, dba o właściwy kształt liter. <p>Nauka o języku</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rozróżnia biegle poznane w klasie IV części mowy: czasownik, przymiotnik, rzeczownik, przysłówek, przyimek, spójnik. - Poprawnie stosuje formy liczby, osoby, rodzaju, czasu. - Biegle odmienia rzeczowniki i przymiotniki przez przypadki, poprawnie je stosuje w zdaniach. - Wyróżnia w zdaniach podmiot i orzeczenie (rzeczownik w funkcji podmiotu, czasownik w funkcji orzeczenia). - Rozpoznaje zdania pojedyncze i złożone, stosuje różne rodzaje zdań ze względu na cel wypowiedzi. - Odróżnia głoskę od litery, samogłoskę od spółgłoski. - Określa spółgłoski, dzieli wyrazy na sylaby. - Stosuje zasady ortograficzne i pisze poprawnie - wyrazy z <i>ó, rz, h, ch</i> wymiennym i niewymiennym, <i>rz</i> po spółgłoskach i wyjątki od tej zasady. - Wielkie litery w nazwach świąt, części świata, miast i tytułach utworów. - Zakończenia bezokolicznika i form czasu przeszłego. - Wyrazy z <i>q, ę, on, om, en, em</i>. - Przyimki z rzeczownikami. - <i>Nie</i> z częściami mowy.

OCENA 6	<p><u>Uczeń w pełni opanował wiadomości i umiejętności zapisane w podstawie programowej.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności. - Aktywnie uczestniczy w lekcjach (pełni funkcję asystenta nauczyciela) i zajęciach pozalekcyjnych. - Z powodzeniem bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim. - Posiada pełne umiejętności z zakresu kształcenia literackiego, językowego oraz nauki o języku, zna środki stylistyczne. - Z nauki o języku – rozróżnia rodzaje rzeczownika posługuje się terminologią dotyczącą deklinacji, tworzy różne części mowy od rzeczownika). - Tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym. - Czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować i interpretować je w sposób pogłębiony i wnikliwy, posługując się terminologią z podstawy programowej. - Odnacza się samodzielnością i dojrzałością sądów. Wzorowo wykonuje prace domowe i zadania dodatkowe. Współpracuje w zespole, często odgrywając rolę lidera. - Wykorzystuje wiedzę, umiejętności i zdolności twórcze (kreatywność) przy odbiorze i analizie tekstów oraz tworzeniu wypowiedzi. - Potrafi wskazać w utworze wartości uniwersalne – dobro, sprawiedliwość – ich ponadczasowe znaczenie. - Wyraża opinie, argumentuje, łączy fakty w ciąg przyczynowo - skutkowy. - Z testów gramatycznych i ortograficznych uzyskuje najwyższą punktację. - Jego ustne i pisemne wypowiedzi cechuje dojrzałość myślenia, wnioskowania, oceniania. - Posługuje się słownikami.
------------------------------	---

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO – KLASA 5	
OCENA 2	<p><u>Uczeń posiada wiedzę i umiejętności pozwalające na wykonanie zadań o niewielkim stopniu trudności.</u></p> <p>Kształcenie literackie i kulturalne</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zna w stopniu zadowalającym treść lektur obowiązkowych oraz wybranych do przeczytania lektur uzupełniających. - Technika głośnego i cichego czytania pozwala na rozumienie tekstu. - Wyodrębnia elementy świata przedstawionego w utworze literackim, teatralnym, filmowym. - Rozumie tekst epicki po cichym przeczytaniu. - Względna poprawność językowa i rzeczowa wypowiedzi ustnych świadczy <p>Formy wypowiedzi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Z pomocą tworzy wypowiedzi w poznanych formach: opowiadanie odtwórcze, opowiadanie twórcze z dialogiem, opowiadanie twórcze z elementami opisu, e-mail, SMS, sprawozdanie z wydarzenia, sprawozdanie z filmu lub spektaklu, opis krajobrazu oraz obrazu, dedykacja, plan własnej wypowiedzi. <p>Nauka o języku, ortografia i interpunkcja</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rozpoznaje czasowniki i określa formy osobowe i nieosobowe przy pomocy nauczyciela. - Odmienia czasownik przez osoby, liczby, czasy, tryby. - Odmienia rzeczowniki i przymiotniki przez przypadki. - Wskazuje liczebniki, przysłówki, przyimki i spójniki. - Rozpoznaje zdania i równoważniki zdań, rozróżnia zdanie pojedyncze od złożonego, zdanie, rozwinięte i nierozwinięte, zdanie współrzędnie i podrzędnie złożone. - Wskazuje podmiot, orzeczenie, przydawkę, dopełnienie i okolicznik. - Wyróżnia głoski, litery i sylaby w wyrazie, wskazuje głoski twarde i miękkie.

	<ul style="list-style-type: none"> – Zna pojęcia: temat fleksyjny, końcówka, końcówka zerowa. – Zna i stosuje zasady ortograficzne poznane w kl. IV. – Popelnia błędy ortograficzne. – Zna podstawowe zasady pisowni ó, rz, ż, h, ch, ę, q, cząstki – by, partykuły nie, wielkiej i małej litery. – Zna podstawowe zasady stosowania polskich znaków interpunkcyjnych. <p>Samokształcenie</p> <ul style="list-style-type: none"> – Sprawdza pisownię wyrazów w słowniku ortograficznym. – Wyszukuje synonimy w słowniku wyrazów bliskoznacznych. – Wybiera proste informacje z hasła encyklopedycznego, czasopisma, podanej strony internetowej. – Zna zasady korzystania ze zbiorów bibliotecznych. – Zna podstawowe formy zapisywania pozyskanych informacji.
<p>OCENA</p> <p>3</p>	<p><u>Uczeń posiada wiedzę i umiejętności pozwalające na wykonanie zadań o średnim stopniu trudności.</u></p> <p>Kształcenie literackie i kulturalne</p> <ul style="list-style-type: none"> – Zna treść lektur obowiązkowych oraz wybranych do przeczytania lektur uzupełniających. – Opanował technikę czytania i doskonali ją pod względem dykcji, intonacji i akcentowania. – Umie wymienić elementy świata przedstawionego- narratora, bohaterów, wątki, akcję. – Odróżnia zdarzenia, postacie fantastyczne od realistycznych. – Zna pojęcia: mit, baśń, legenda, nowela, opowiadanie, odmiany powieści, pytanie retoryczne, mitologia, związek frazeologiczny, punkt kulminacyjny, puenta, pojęcia związane z prasą, radiem, filmem, teatrem . – W utworze lirycznym wskazuje podmiot liryczny, rymy, epitety, porównania, przenośnie, uosobienia. – Potrafi wskazać w tekście wyrazy nacechowane emocjonalnie. – Odróżnia tekst informacyjny, reklamowy, literacki, publicystyczny. <p>Formy wypowiedzi</p> <ul style="list-style-type: none"> – W miarę samodzielnie wypowiada się w poznanych formach: opowiadanie odtwórcze, opowiadanie twórcze z dialogiem, opowiadanie twórcze z elementami opisu, e-mail, SMS, sprawozdanie z wydarzenia, sprawozdanie z filmu lub spektaklu, opis krajobrazu oraz obrazu, dedykacja, plan własnej wypowiedzi. <p>Nauka o języku, ortografia i interpunkcja</p> <ul style="list-style-type: none"> – Tworzy formy nieosobowe czasownika zakończone na <i>no, to</i>. – Odmienia czasownik przez osoby, liczby, czasy, tryby oraz określa formy osobowe. – Odmienia rzeczowniki o nietypowej odmianie i stopniuje przymiotniki. – Zna podział liczebników i potrafi je odmienić. – Stopniuje przysłówki, stosuje przyimki i spójniki. – Tworzy zdania i równoważniki zdań, zdania pojedyncze i złożone, zdania rozwinięte i nierozwinięte, zdania współrzędnie i podrzędnie złożone. – Rozróżnia podmioty szeregowy i domyślny, zna funkcje przydawki, dopełnienia i okolicznika. – Poprawnie oznacza miękkość spółgłosek. – Oddziela temat fleksyjny od końcówki fleksyjnej. – Popelnia nieliczne błędy ortograficzne. – Zna i stosuje zasady pisowni ó, rz, ż, h, ch, ę, q, cząstki by, partykuły nie, wielkiej i małej litery. – Zna i stosuje zasady stawiania polskich znaków interpunkcyjnych. <p>Samokształcenie</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wybiera odpowiednie informacje z słownika ortograficznego, słownika wyrazów bliskoznacznych, słownika języka polskiego. – Korzysta z encyklopedii, czasopisma, stron internetowych. – Stosuje proste formy zapisywania pozyskanych informacji.

<p>OCENA</p> <p>4</p>	<p><u>Uczeń opanował umiejętności i wiadomości określone w programie nauczania. Posługuje się nimi poprawnie i ze zrozumieniem.</u></p> <p>Kształcenie literackie i kulturalne</p> <ul style="list-style-type: none"> – Zna dobrze treść lektur obowiązkowych oraz wybranych do przeczytania lektur uzupełniających. – Czyta ze zrozumieniem wskazane teksty, potrafi je samodzielnie analizować. – Rozpoznaje w tekście elementy świata przedstawionego- narratora, bohaterów, wątki, akcję. – Wskazuje w tekście zdarzenia, postacie fantastyczne oraz realistyczne. – Posługuje się pojęciami: mit, baśń, legenda, nowela, opowiadanie, odmiany powieści, pytanie retoryczne, mitologia, związek frazeologiczny, punkt kulminacyjny, puenta, pojęcia związane z prasą, radiem, filmem, teatrem. – W utworze lirycznym wskazuje podmiot liryczny, rymy, epitety, porównania, przenośnie, uosobienia. – Stosuje wyrazy nacechowane emocjonalnie. – Wskazuje cechy tekstu informacyjnego, reklamowego, literackiego, publicystycznego. <p>Formy wypowiedzi</p> <ul style="list-style-type: none"> – Samodzielnie redaguje różne wypowiedzi w poznanych formach: opowiadanie odtwórcze, opowiadanie twórcze z dialogiem, opowiadanie twórcze z elementami opisu, e-mail, SMS, sprawozdanie z wydarzenia, sprawozdanie z filmu lub spektaklu, opis krajobrazu oraz obrazu, dedykacja, plan własnej wypowiedzi. <p>Nauka o języku, ortografia i interpunkcja</p> <ul style="list-style-type: none"> – Określa formę gramatyczną czasowników. – Stosuje w zdaniu czasownik w formie osobowej i nieosobowej. – Odmienia czasownik przez osoby, liczby, czasy, tryby oraz określa formy osobowe. – Określa formę gramatyczną przymiotnika z rzeczownikiem. – Zastępuje słowem liczebniki podane cyfrą i odwrotnie, stosuje w zdaniu liczebniki wielowyrzowe w odpowiednim przypadku. – Tworzy przysłówki od przymiotników, stosuje je w zdaniach. – Przekształca zdania i równoważniki zdań, zdania pojedyncze i złożone, zdania rozwinięte i nierozwinięte, zdania współrzędnie i podrzędnie złożone. – Wykonuje wykres zdania pojedynczego, nazywa części zdania. – Za pomocą wykresów przedstawia budowę prostych zdań współrzędnie i podrzędnie złożonych. – Określa cechy głoski. – Zna pojęcie tematu obocznego. – Popelnia pojedyncze błędy ortograficzne. – Zna i stosuje zasady pisowni <i>ó, rz, ż, h, ch, ę, q</i>, cząstki <i>by</i>, partykuły <i>nie</i>, wielkiej i małej litery. – Zna i stosuje zasady stawiania polskich znaków interpunkcyjnych. – Sprawdza prace pisemne w celu znalezienia pomyłek. <p>Samokształcenie</p> <ul style="list-style-type: none"> – Korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach. – Zwraca uwagę na typy definicji słownikowych. – Doskonali różne formy zapisywania pozyskanych informacji. – Zna i stosuje zasady korzystania ze zbiorów bibliotecznych. – Rozwija umiejętność efektywnego posługiwania się technologią informacyjną oraz zasobami internetowymi i.
	<p>OCENA</p> <p>5</p>

	<p>i interpretować.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Omawia elementy świata przedstawionego czytanych tekstów. – Wskazuje w tekście zdarzenia, postacie fantastyczne oraz realistyczne. – Sprawnie posługuje się pojęciami: mit, baśń, legenda, nowela, opowiadanie, odmiany powieści, pytanie retoryczne, mitologia. – Poprawnie wskazuje w tekście związek frazeologiczny, punkt kulminacyjny, puentę. – Biegłe posługuje się pojęciami związanymi z prasą, radiem, filmem, teatrem. – W utworze lirycznym charakteryzuje podmiot liryczny. – Rozpoznaje w tekście rymy, epitety, porównania, przenośnie, uosobienia oraz określa ich funkcję. – Identyfikuje wypowiedź jako tekst informacyjny, reklamowy, literacki, publicystyczny. <p>Formy wypowiedzi</p> <ul style="list-style-type: none"> – Potrafi posługiwać się poznanymi formami: opowiadanie odtwórcze, opowiadanie twórcze z dialogiem, opowiadanie twórcze z elementami opisu, e-mail, SMS, sprawozdanie z wydarzenia, sprawozdanie z filmu lub spektaklu, opis krajobrazu oraz obrazu, dedykacja, plan własnej wypowiedzi. – Buduje przewidziane programem wypowiedzi ustne, uwzględniając właściwe dla tych form środki językowe. – Wypowiedzi ustne i pisemne są poprawne pod względem stylistyczno-językowym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym. <p>Nauka o języku, ortografia i interpunkcja</p> <ul style="list-style-type: none"> – Określa bezbłędnie formę gramatyczną czasowników. – Stosuje w zdaniu czasowniki w formie osobowej i nieosobowej. – Odmienia trudne czasowniki przez osoby, liczby, czasy, tryby oraz bezbłędnie określa formy osobowe. – Określa formę gramatyczną, w tym rodzaj, przymiotnika z rzeczownikiem. – Zastępuje słowem liczebniki podane cyfrą i odwrotnie, stosuje w zdaniu liczebniki wielowyrzowe w odpowiednim przypadku, bezbłędnie zapisuje wielowyrzowe liczebniki nazywające rok. – Tworzy przysłówki od przymiotników, stosuje je w zdaniach we właściwym kontekście. – Biegłe przekształca zdania i równoważniki zdań, zdania pojedyncze i złożone, zdania rozwinięte i nierozwinięte, zdania współrzędnie i podrzędnie złożone. – Wykonuje skomplikowany wykres zdania pojedynczego, nazywa części zdania, – Za pomocą wykresów przedstawia budowę zdań współrzędnie i podrzędnie złożonych. – Podaje tematy oboczne i oboczności wynikające z odmiany wskazanego słowa. – Zna bardzo dobrze i stosuje zasady pisowni ó, rz, ż, h, ch, ę, q, cząstki by, partykuły nie, wielkiej i małej litery. – Zna bardzo dobrze i stosuje zasady stawiania polskich znaków interpunkcyjnych. – Poprawnie stosuje znaki interpunkcyjne w zapisie dialogu. – Sprawdza prace pisemne w celu znalezienia pomyłek i dokonuje autokorekty. <p>Samokształcenie</p> <ul style="list-style-type: none"> – Korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości, selekcjonuje informacje. – Rozwija umiejętność krytycznej oceny pozyskanych informacji. – Rozwija umiejętność efektywnego posługiwania się technologią informacyjną oraz zasobami internetowymi i wykorzystuje te umiejętności do prezentowania własnych zainteresowań.
<p>OCENA</p> <p>6</p>	<p><u>Uczeń w pełni opanował wiadomości i umiejętności wynikające z programu nauczania.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Proponuje rozwiązania oryginalne w ramach obowiązującego programu nauczania. – Jego wypowiedzi ustne i pisemne są bezbłędne oraz cechują się dojrzałością myślenia. – Posiada pełne umiejętności z zakresu kształcenia językowego oraz nauki języku przewidziane programem nauczania w klasie piątej. – Wykazuje przewidziane programem umiejętności w zakresie kształcenia literackiego i kulturalnego. – Zna i stosuje zasady ortograficzne poznane w kl. IV i V.

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO – KLASA 6

Uczeń wypowiada się w poznanych w klasach 4-5 krótkich i dłuższych formach wypowiedzi ustnej i pisemnej, zna zasady ortograficzne i posiada wiadomości z nauki o języku.

<p>OCENA</p> <p>2</p>	<p><u>Uczeń posiada wiedzę i umiejętności pozwalające na wykonanie zadań o niewielkim stopniu trudności.</u></p> <p>Kształcenie literackie i kulturalne</p> <ul style="list-style-type: none"> – Technika głośnego i cichego czytania pozwala na rozumienie tekstu. – Rozumie tekst epicki po cichym przeczytaniu. – Poprawność językowa i rzeczowa wypowiedzi ustnych świadczy o rozumieniu analizowanego tekstu. Dopuszcza się liczne błędy językowe, które nie zakłócają sensu wypowiedzi. <p>Formy wypowiedzi</p> <ul style="list-style-type: none"> – Tworzy opowiadanie twórcze w oparciu o baśń, legendę, mit, przypowieść. – Podejmuje próby pisania charakterystyki. – Zna kompozycję i układ listu oficjalnego. – Wymienia cechy opisu przeżyć wewnętrznych. – Wyraża swoje zdanie, stosując właściwą argumentację. <p>Nauka o języku</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozpoznaje odmienne i nieodmienne części mowy. – Z pomocą nauczyciela potrafi odmienić wskazane części mowy. – Rozpoznaje czasowniki dokonane i niedokonane, czasowniki w stronie czynnej i biernej. – Wymienia rodzaje zaimków. – Wskazuje partykułę i wykrzyknik. – Wymienia części zdania. – Przedstawia podział wypowiedzeń. – Wymienia rodzaje związków wyrazowych. – Rozróżnia rodzaje głosek, wie, co to jest akcent i intonacja. – Zna i stara się stosować poznane zasady ortograficzne oraz interpunkcyjne. – Popelnia liczne błędy ortograficzne i interpunkcyjne, ale niektóre potrafi samodzielnie odszukać i poprawić. <p>Samokształcenie</p> <ul style="list-style-type: none"> – Zna różne typy słowników. – Zna zasady korzystania ze zbiorów bibliotecznych. – Zna podstawowe formy zapisywania pozyskanych informacji.
<p>OCENA</p> <p>3</p>	<p><u>Uczeń posiada wiedzę i umiejętności pozwalające na wykonanie zadań o średnim stopniu trudności.</u></p> <p>Kształcenie literackie i kulturalne</p> <ul style="list-style-type: none"> – Opanował technikę czytania i doskonalił je pod względem dykcji, intonacji i akcentowania. Jego technika głośnego i cichego czytania pozwala na rozumienie tekstu. – Umie wymienić elementy świata przedstawionego. – Odróżnia zdarzenia, postacie fantastyczne od realistycznych. – Identyfikuje poznane gatunki literackie. – W utworze lirycznym wskazuje epitety, porównania, przenośnie, wyrazy dźwiękonaśladowcze, pytanie retoryczne, powtórzenie, anaforę i apostrofę. <p>Formy wypowiedzi</p> <ul style="list-style-type: none"> – W miarę samodzielnie wypowiada się w szkolnych formach pisemnych: opowiadanie twórcze w oparciu o baśń, legendę, mit, przypowieść, charakterystyka, list oficjalny, opis przeżyć wewnętrznych, wypowiedź argumentacyjna.

	<p>Nauka o języku</p> <ul style="list-style-type: none"> – Nazywa odmienne i nieodmienne części mowy, wskazuje ich cechy. – Potrafi odmienić wskazane części mowy. – Tworzy czasowniki dokonane od niedokonanych. – Rozróżnia strony czasownika. – Przekształca czasowniki ze strony czynnej na bierną i odwrotnie na łatwych przykładach, nazywa czasowniki przechodnie i nieprzechodnie. – Używa zaimków w odpowiednim kontekście, zastępuje różne wyrazy zaimkami. – Wymienia cechy partykuły i wykrzyknika. – Charakteryzuje poszczególne części zdania. – Przekształca różne typy wypowiedzeń. – Definiuje rodzaje związków wyrazowych. – Charakteryzuje rodzaje głosek, identyfikuje akcent paroksytoniczny jako dominujący w języku polskim, definiuje, czym jest intonacja. – Zna i stosuje większość poznanych zasad ortograficznych oraz interpunkcyjnych. – Popełnia błędy ortograficzne i interpunkcyjne, ale większość potrafi samodzielnie odszukać i poprawić. <p>Samokształcenie</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wybiera odpowiednie informacje z słownika ortograficznego, słownika wyrazów bliskoznacznych, słownika języka polskiego. – Korzysta z encyklopedii, czasopisma, stron internetowych. – Stosuje proste formy zapisywania pozyskanych informacji.
<p>OCENA</p> <p>4</p>	<p><u>Uczeń opanował umiejętności i wiadomości określone w programie nauczania. Posługuje się nimi poprawnie i ze zrozumieniem.</u></p> <p>Kształcenie literackie i kulturalne</p> <ul style="list-style-type: none"> – Czyta poprawnie, stosując zasady prawidłowej intonacji i akcentowania. – Dobra znajomość tekstu pozwala mu na odtwórcze opowiadanie losów bohaterów i omówienie elementów świata przedstawionego. – Jego wypowiedzi ustne i pisemne mogą zawierać nieliczne błędy językowe. – Potrafi samodzielnie poprawić większość swoich błędów. – W wypowiedziach próbuje ocenić i wartościować problemy i zjawiska dotyczące literatury, języka oraz kultury. – Nazywa cechy gatunkowe poznanych utworów literackich. – Wskazuje przeżycia i stany psychiczne bohaterów. – W utworze poetyckim wyróżnia i podejmuje próbę zdefiniowania środków stylistycznych. <p>Formy wypowiedzi</p> <ul style="list-style-type: none"> – Samodzielnie redaguje poznane formy wypowiedzi: opowiadanie twórcze w oparciu o baśń, legendę, mit, przypowieść, charakterystyka, list oficjalny, opis przeżyć wewnętrznych, wypowiedź argumentacyjna. <p>Nauka o języku</p> <ul style="list-style-type: none"> – Określa formy odmienne części mowy. – Rozróżnia strony czasownika i używa ich we właściwej formie. – Przekształca czasowniki ze strony czynnej na bierną i odwrotnie, nazywa czasowniki przechodnie i nieprzechodnie. – Używa poprawnie dłuższych i krótszych form zaimków, wskazuje, jakie części mowy zastępują podane zaimki. – Definiuje partykułę i wykrzyknik, poprawnie używa ich w zdaniu. – Charakteryzuje poszczególne części zdania pojedynczego, rozróżnia rodzaje podmiotów i orzeczeń. – Przekształca różne typy wypowiedzeń, nazywa rodzaje zdań złożonych. – Definiuje rodzaje związków wyrazowych, wskazuje wyrazy poza związkami w zdaniu oraz te, które tworzą związki wyrazowe. – Odróżnia rodzaje głosek, wskazuje akcent w podanych wyrazach, poprawnie intonuje zdania.

	<ul style="list-style-type: none"> - Zna i stosuje poznane zasady ortograficzne oraz interpunkcyjne. - Píše poprawnie, a większość błędów ortograficznych i interpunkcyjnych potrafi samodzielnie odszukać i poprawić. <p>Samokształcenie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach. - Zwraca uwagę na typy definicji słownikowych. - Doskonali różne formy zapisywania pozyskanych informacji. - Zna i stosuje zasady korzystania ze zbiorów bibliotecznych. - Rozwija umiejętność efektywnego posługiwania się technologią informacyjną oraz zasobami internetowymi.
<p>OCENA 5</p>	<p><u>Uczeń bardzo dobrze opanował umiejętności i wiadomości.</u></p> <p>Kształcenie literackie i kulturowe</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zna cechy omawianych gatunków literackich i potrafi zakwalifikować tekst literacki do odpowiedniego gatunku. - Bardzo dobra znajomość przeczytanego tekstu pozwala na swobodne jego analizowanie, ocenę postępowania i poglądów bohaterów. - Zwraca uwagę na problematykę moralną zawartą w poznanych lekturach. - Urozmaica wypowiedź twórczą, wplatając elementy charakterystyki postaci, opisy przeżyć, miejsc, przedmiotów, wprowadzając dialogi i cytaty. - Samodzielnie dostrzega ogólny sens utworu, idee, temat. - Analizuje utwór liryczny. - Rozumie i poprawnie posługuje się terminami w zakresie wiedzy o wierszu, gatunkach literackich, teatrze i filmie. <p>Formy wypowiedzi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Buduje przewidziane programem wypowiedzi (ustne i pisemne), uwzględniając właściwe dla tych form środki językowe. - Wypowiedzi ustne i pisemne są poprawne pod względem stylistyczno - językowym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym. <p>Nauka o języku</p> <ul style="list-style-type: none"> - Stosuje właściwe formy odmiennych części mowy w odpowiednim kontekście. - Wymienia sytuacje, w których używa się strony biernej i wyjaśnia dłaczego. - Używa dłuższych i krótszych form zaimków w odpowiednim kontekście. - Używa partykuły i wykrzyknika w tekście. - Wykonuje wykresy zdań pojedynczych i złożonych. - Klasyfikuje rodzaje związków wyrazowych. - Czyta podany tekst, poprawnie akcentując wszystkie wyrazy. - Zna i stosuje poznane zasady ortograficzne oraz interpunkcyjne. - Píše poprawnie pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym. - Sprawdza prace pisemne w celu znalezienia pomyłek. <p>Samokształcenie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości, selekcyjnie informacje. - Rozwija umiejętność krytycznej oceny pozyskanych informacji. - Rozwija umiejętność efektywnego posługiwania się technologią informacyjną oraz zasobami internetowymi i wykorzystuje te umiejętności do prezentowania własnych zainteresowań.
<p>OCENA 6</p>	<p><u>Uczeń w pełni opanował wiadomości i umiejętności wynikające z programu nauczania.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Jego wypowiedzi ustne i pisemne są bezbłędne oraz cechują się dojrzałością myślenia. - Posiada pełne umiejętności z zakresu kształcenia językowego oraz nauki o języku przewidziane programem nauczania. - Wykazuje przewidziane programem umiejętności w zakresie kształcenia literackiego

	<p>i kulturalnego.</p> <ul style="list-style-type: none">- Zna i stosuje zasady ortograficzne poznane w kl. IV, V i VI.
--	---

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO – KLASA 7

OCENA

2

Uczeń:

- Opanował w niewielkim stopniu umiejętności zapisane w podstawie programowej.
- Większość zadań, nawet łatwych, wykonuje przy pomocy nauczyciela.
- Nie jest aktywny na lekcjach, ale wykazuje chęć do pracy, stara się wykonywać polecenia nauczyciela.
- Pracuje niesystematycznie, wymaga stałej zachęty do pracy.
- Często nie potrafi samodzielnie wykonać pracy domowej, ale podejmuje próby.

Kształcenie literackie i kulturalne

- Czyta niezbyt płynnie, niewłaściwie akcentuje wyrazy, nie stosuje odpowiedniej intonacji.
- Ma problemy z czytaniem tekstów kultury, ale podejmuje próby ich odbioru.
- Nie potrafi samodzielnie analizować i interpretować tekstów.
- Orientuje się w treści lektur – poezja, proza, dramat.
- Rozpoznaje inne teksty kultury, np. plakat, rzeźba.

Formy wypowiedzi

- W wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia rażące błędy utrudniające komunikację.
- Ma ubogie słownictwo i trudności z formułowaniem zdań.
- Podejmuje próbę napisania przemówienia, recenzji: filmu, książki, przedstawienia, rozprawki.
- Orientuje się w formach wypowiedzi z klas 4–6: dedykacja, list, opis: budowli, krajobrazu, postaci, przeżyć, streszczenie, opis z elementami charakterystyki.

Nauka o języku

- Rozpoznaje osobowe i nieosobowe formy czasownika i określa podstawowe formy przy pomocy nauczyciela.
- Potrafi wskazać imiesłowy.
- Nazywa części mowy.
- Potrafi rozpoznać wyrazy pokrewne. Potrafi dobrać wyrazy bliskoznaczne.
- Odróżnia zdanie pojedyncze od złożonego oraz współrzędnie złożone od podrzędnie złożonego.
- Rozpoznaje wyrazy podstawowe i pochodne.
- Rozpoznaje temat słowotwórczy i formant.
- Zna różne rodzaje formantów.
- Tworzy proste rodziny wyrazów.
- Rozpoznaje rdzeń.
- Rozpoznaje wyrazy złożone.
- Wie, że istnieje słownictwo ogólne i słownictwo o ograniczonym zasięgu.
- Podaje przykłady archaizmów.
- Podaje przykłady terminów naukowych.
- Zna terminy: *socjolekt, neologizm, homonimy, homofony*.
- Rozpoznaje w wypowiedzi neologizmy.
- Rozpoznaje proste skrótowce.
- Podaje znaczenia prostych skrótowców.
- Poprawnie zapisuje proste skrótowce.
- Zna nazwy funkcjonalnych stylów wypowiedzi.
- Stara się posługiwać w swoich wypowiedziach odpowiednio dobranym stylem.
- Wie, na czym polega komunikacja językowa.
- Wie, na czym polega interakcja między nadawcą i odbiorcą.
- Wie, na czym polega grzeczność językowa, zna zasady kultury języka.
- Zna zasady porozumiewania się w sieci.
- Rozpoznaje mowę niezależną i mowę zależną.

OCENA
3

Uczeń:

- Częściowo opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej.
- Samodzielnie wykonuje tylko zadania łatwe; trudniejsze problemy i ćwiczenia rozwiązuje przy pomocy nauczyciela.
- Rzadko aktywnie uczestniczy w lekcjach.
- Wykonuje obowiązkowe prace domowe, ale popełnia w nich błędy.

Kształcenie literackie i kulturalne

- Odnajduje w tekście informacje podane wprost, rozumie dosłowne znaczenie większości wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego.
- Czyta teksty kultury przewidziane w programie, samodzielnie odnajduje w nich informacje. Jego technika głośnego i cichego czytania pozwala na rozumienie tekstu.
- Podejmuje próby samodzielnego analizowania tekstów kultury.
- W stopniu dostatecznym zna treść lektur – poezja, proza, dramat.
- Nie zawsze poprawnie rozpoznaje rodzaje i gatunki literackie.
- Czyta teksty publicystyczne, popularnonaukowe i naukowe kształtujące umiejętności retoryczne.
- Pamięciowo opanowuje teksty literackie.
- Rozpoznaje podstawowe cechy rodzajów literackich i poznanych gatunków literackich.

Formy wypowiedzi

- Samodzielnie wypowiada się w szkolnych formach pisemnych i ustnych.
- W wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia błędy językowe, ortograficzne i stylistyczne; wypowiedzi cechuje ubogie słownictwo.
- Wypowiada się krótko, ale wypowiedź jest na ogół uporządkowana.
- Niekiedy popełnia rażące błędy językowe zakłócające komunikację.
- Zna części kompozycyjne wypowiedzi.

Nauka o języku

- Wyjaśnia, czym cechuje się czasownik jako część mowy.
- Tworzy poprawne formy gramatyczne czasownika.
- Rozpoznaje czasowniki dokonane i niedokonane.
- Zna reguły ortograficzne dotyczące czasownika, stara się stosować je w praktyce.
- Stosuje różne formy niesobowe.
- Rozpoznaje imiesłów przymiotnikowy.
- Tworzy formy imiesłowu czynnego i biernego.
- Rozpoznaje imiesłów przysłówkowy.
- Rozróżnia imiesłów współczesny i uprzedni.
- Nazywa części zdania.
- Omawia różne typy wypowiedzi.
- Wyjaśnia różnice między zdaniami współrzędnie i podrzędnie złożonymi.
- Wyjaśnia, czym jest wyraz podstawowy, a czym – pochodny.
- Wyjaśnia, czym jest temat słowotwórczy i formant.
- Podaje przykłady różnych rodzajów formantów.
- Tworzy rodziny wyrazów.
- Wyjaśnia, czym jest rdzeń.
- Omawia wyrazy złożone.
- Rozumie, czym jest język ogólnonarodowy i rozpoznaje sytuacje wymagające jego użycia.
- Rozpoznaje słownictwo o ograniczonym zasięgu.
- Wskazuje archaizmy.
- Wskazuje terminy naukowe.
- Wie, co to jest socjolekt.
- Zna różne sposoby wzbogacenia słownictwa.
- Wyjaśnia, czym cechują się neologizmy.
- Wie, co to są homonimy i homofony.
- Wyjaśnia, co to są skrótowce.
- Podaje znaczenia skrótowców.
- Poprawnie zapisuje skrótowce.
- Podaje znaczenia popularnych skrótów.
- Stosuje podstawowe zasady pisowni skrótów.
- Wie, co składa się na styl wypowiedzi.
- Wymienia cechy dobrego stylu.
- Wymienia składniki aktu komunikacji.
- Rozpoznaje przykładowe intencje nadawcy w komunikacie.
- Rozpoznaje podstawowe cele komunikatu.

OCENA

4

Uczeń:

- W większości opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej.
- Samodzielnie rozwiązuje zadania o niewielkim lub średnim stopniu trudności, a z pomocą nauczyciela – trudne.
- Bierze czynny udział w lekcji.
- Wykonuje prace domowe, czasem także nieobowiązkowe.

Kształcenie literackie i kulturalne

- Czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, samodzielnie odnajduje w nich informacje.
- Podejmuje próby samodzielnego analizowania tekstów kultury.
- Dobrze zna treść lektur – poezja, proza, dramat.
- Zazwyczaj poprawnie rozpoznaje rodzaje i gatunki literackie.
- Stara się wskazać kontekst literacki i kulturowy do poznanych tekstów.
- Czyta teksty publicystyczne, popularnonaukowe i naukowe kształjące umiejętności retoryczne.
- Stara się pięknie recytować teksty literackie.

Formy wypowiedzi

- W wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia niewiele błędów językowych, ortograficznych i stylistycznych.
- Tworzy wypowiedzi pisemne (przemówienia, recenzje: filmu, książki, przedstawienia, rozprawki) zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, popełniając niewiele błędów w zakresie kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym.
- Dobrze zna formy wypowiedzi z klas 4–6: dedykacja, list, opis: budowli, krajobrazu, postaci, przeżyć, streszczenie, opis z elementami charakterystyki.
- Podejmuje próby wykorzystania cytatów w swoich wypowiedziach.
- Stosuje w pisanych tekstach mowę niezależną i mowę zależną.

Nauka o języku

- Wyjaśnia, czym odróżnia się czasownik od innych części mowy.
- Tworzy i stosuje poprawne, różnorodne formy czasownika.
- Wyjaśnia, czym różnią się od siebie czasowniki dokonane i niedokonane.
- Stosuje w praktyce reguły ortograficzne dotyczące czasownika.
- Wyjaśnia, czym wyróżnia się imiesłów przymiotnikowy wśród innych części mowy.
- Tworzy formy imiesłowu czynnego i biernego.
- Wyjaśnia, czym wyróżnia się imiesłów przysłówkowy.
- Wyjaśnia, kiedy stosuje się imiesłów współczesny, a kiedy uprzedni.
- Wykorzystuje różne typy wypowiedzeń w wypowiedziach.
- Zna różne rodzaje zdań współrzędnie i podrzędnie złożonych.
- Omawia relacje między wypowiedziami składowymi.
- Wskazuje zależności między wyrazami podstawowymi i pochodnymi.
- Omawia budowę słotwórczą wyrazów pochodnych.
- Wymienia różne rodzaje formantów i tworzy za ich pomocą wyrazy pochodne.
- Tworzy rodziny wyrazów.
- Wyodrębnia rdzeń.
- Tworzy złożenia, zestawienia, zrosty.
- Odróżnia język ogólnonarodowy od języków regionalnych i środowiskowych.
- Przyporządkowuje terminy naukowe odpowiedniej dyscyplinie wiedzy.
- Wyjaśnia, co to jest socjolekt, homonim, homofon.
- Omawia różne sposoby wzbogacenia słownictwa.
- Rozpoznaje neologizmy i archaizmy, potrafi podać przykłady.
- Rozpoznaje różne rodzaje skrótowców, podaje znaczenia, stosuje poprawne formy.
- Zna znaczenia skrótów i poprawnie zapisuje popularne skróty.
- Omawia wyróżniki stylu wypowiedzi i funkcjonalnych stylów wypowiedzi.
- Omawia cechy dobrego stylu.
- Wyjaśnia, na czym polega komunikacja językowa.
- Rozpoznaje intencje nadawcy w komunikacie i cele komunikatu.
- Wyjaśnia, czym jest, na czym polega i jak może przebiegać interakcja między nadawcą a odbiorcą w akcie komunikacji .

	<ul style="list-style-type: none"> - Wyjaśnia, czym jest i na czym polega grzeczność językowa. - Omawia podstawowe zasady kultury języka i zasady porozumiewania się w sieci. - Stosuje zasady etykiety językowej. - Wyjaśnia, na czym polega mowa niezależna i mowa zależna.
<p>OCENA</p> <p>5</p>	<p><u>Uczeń:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Opanował bardzo dobrze umiejętności zapisane w podstawie programowej. - Samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o znacznym stopniu trudności. - Aktywnie uczestniczy w lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych. - Bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim. - wykonuje prace domowe, często angażuje się w zadania dodatkowe. <p>Kształcenie literackie i kulturalne</p> <ul style="list-style-type: none"> - Czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie. - Potrafi samodzielnie analizować teksty kultury, podejmuje próby interpretacji. - Bardzo dobrze zna treść lektur – poezja, proza, dramat. - Rozpoznaje rodzaje i gatunki literackie. - Wskazuje kontekst literacki i kulturowy do poznanych tekstów. - Omawia teksty w kontekście innych utworów tego gatunku. - Zna teksty publicystyczne, popularnonaukowe i naukowe kształcące umiejętności retoryczne. - Pięknie recytuje teksty literackie. <p>Formy wypowiedzi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Posługuje się bogatym słownictwem i poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie. - Tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, w większości poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym. - Píše przemówienia, recenzje: filmu, książki, przedstawienia, rozprawki. - Bardzo dobrze zna formy wypowiedzi z klas 4–6: dedykacja, list, opis: budowli, krajobrazu, postaci, przeżyć, streszczenie, opis z elementami charakterystyki. - Píše prace ciekawe, rozwinięte. - Dbą o poprawność stylu swoich wypowiedzi. - Funkcjonalnie wykorzystuje cytaty w swoich wypowiedziach. - Poprawnie stosuje w pisanych tekstach mowę niezależną i mowę zależną. <p>Nauka o języku</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wyjaśnia, czemu służą formy nieosobowe w wypowiedzi. - Wyjaśnia, czemu służą imiesłowy przymiotnikowe w wypowiedzi. - Używa funkcjonalnie form imiesłowu czynnego i biernego. - Uzgadnia formy imiesłowu przymiotnikowego z określonym rzeczownikiem. - Stosuje bezbłędnie regułę pisowni nie z imiesłowem. - Wyjaśnia, czemu służą imiesłowy przysłówkowe w wypowiedzi. - Prawidłowo stosuje imiesłów współczesny i uprzedni. - Celowo i funkcjonalnie stosuje wszystkie części zdania. - Stosuje funkcjonalnie różne typy wypowiedzeń. - Stosuje różne rodzaje zdań współrzędnie i podrzędnie złożonych. - Przedstawia na wykresie i omawia relacje między wypowiedziami składowymi. - Omawia zależności między wyrazami podstawowymi i pochodnymi. - Dokonuje analizy słotwórczej wyrazów. - Stosuje różne rodzaje formantów i tworzy za ich pomocą wyrazy pochodne. - Tworzy rozbudowane rodziny wyrazów. - Zaznacza zależności między wyrazami. - Odróżnia rdzeń od podstawy słotwórczej. - Zaznacza oboczności. - Funkcjonalnie stosuje złożenia, zestawienia i zrosty. - Świadomie i celowo posługuje się słownictwem ogólnonarodowym i słownictwem o ograniczonym zasięgu. - Wyjaśnia, co wpływa na powstanie socjolektu.

	<ul style="list-style-type: none"> – Rozpoznaje różne rodzaje neologizmów i samodzielnie tworzy neologizmy. – Próbuje tworzyć i stosować neologizmy artystyczne. – Stosuje w wypowiedziach homonimy. – Uzależnia stosowanie homofonów od kontekstu. – Omawia skrótowce i ich rodzaje. – Podaje znaczenia różnorodnych skrótowców, w tym rzadko stosowanych. – Stosuje poprawne formy wszystkich skrótowców. – Wyjaśnia, co to jest styl wypowiedzi i co się na niego składa. – Stosuje różne style funkcjonalne w swoich wypowiedziach. – Omawia składniki aktu komunikacji. – Rozpoznaje różnorodne intencje i cele w komunikacji . – Dobiera środki do wyrażania celów we własnej wypowiedzi. – Stosuje w praktyce zasady kultury języka. – Stosuje zasady netykiety.
OCENA 6	<p><u>Uczeń:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej. – Samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności. – Czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować i interpretować je w sposób pogłębiony i wnikliwy, posługując się terminologią z podstawy programowej. – Posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem oraz poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie. – Aktywnie uczestniczy w lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych. – Bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim. – Tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym. – Odnacza się samodzielnością i dojrzałością sądów. – Wzorowo wykonuje prace domowe i zadania dodatkowe. – Współpracuje w zespole. – Wykorzystuje wiedzę, umiejętności i zdolności twórcze przy odbiorze i analizie tekstów oraz tworzeniu wypowiedzi. – Zna i stosuje zasady ortograficzne poznane w kl. IV, V, VI i VII.

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO – KLASA 8	
OCENA 1	<p>Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.</p>
OCENA 2	<p><u>Uczeń:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Opanował w niewielkim stopniu umiejętności zapisane w podstawie programowej. – Większość zadań, nawet łatwych, wykonuje przy pomocy nauczyciela. – Nie jest aktywny na lekcjach, ale wykazuje chęć do pracy, stara się wykonywać polecenia nauczyciela. – Pracuje niesystematycznie, wymaga stałej zachęty do pracy. – Często nie potrafi samodzielnie wykonać pracy domowej, ale podejmuje próby. <p>Kształcenie literackie i kulturowe</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozumie większość poleceń. – Uważnie słucha wypowiedzi kolegów i nauczyciela. – Mówi na temat najważniejszych treści utworu. – Rozpoznaje typowe fragmenty informacyjne i perswazyjne w tekście. – Rozpoznaje emocje towarzyszące osobie wypowiadającej się, rozumie ogólny sens jej wypowiedzi.

- Czyta teksty współczesne i dawne, w tym pisane gwarą.
- Wskazuje w tekstach archaizmy i wyrazy należące do gwar, odszukuje ich znaczenie w przypisach.
- Odczytuje tekst literacki i inne dzieła sztuki (obraz, rzeźbę, grafikę, fotografię) na poziomie dosłownym, na poziomie symbolicznym z pomocą nauczyciela. Próbuje określić temat utworu i poruszony problem.
- Rozpoznaje wypowiedź o charakterze emocjonalnym i o charakterze argumentacyjnym, wskazuje w tekście argumentacyjnym tezę, argument i przykłady.
- Rozpoznaje w tekście najważniejsze informacje, opinie i fakty.
- Rozróżnia fikcję i kłamstwo.
- Wie, czym są perswazja, sugestia, ironia.
- Zauważa wybrane elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim.
- Wskazuje nadawcę i adresata wypowiedzi.
- Dostrzega i krótko omawia główne motywy postępowania bohaterów.
- Odczytując sens utworu, dostrzega wartości, takie jak przyjaźń, wierność, patriotyzm.
- Czyta utwory liryczne i dostrzega cechy liryki jako rodzaju literackiego.
- Wymienia środki wyrazu artystycznego wypowiedzi.
- Dostrzega obrazy poetyckie w utworze, potrafi krótko je opisać.
- Czyta utwory epickie i zna cechy epiki jako rodzaju literackiego, wymienia gatunki należące do epiki.
- Zna elementy rytmizujące wypowiedź.
- Wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych, wątek główny i poboczny, omawia zdarzenia wchodzące w skład akcji utworu.
- Rozróżnia narrację pierwszo- i trzecioosobową.
- Zna cechy komiksu, piosenki.
- Odróżnia dramat od innych rodzajów literackich, wskazuje elementy dramatu.
- Czyta scenariusz, rozumiejąc jego specyficzną budowę i treść.
- Potrafi zakwalifikować znane mu teksty jako baśń, bajkę, legendę, mit, nowelę, pamiętnik, dziennik, balladę i satyrę.
- Posługuje się spisem treści, cytatem z poszanowaniem praw autorskich.
- Odróżnia tekst literacki od naukowego i popularnonaukowego.
- Wymienia gatunki dziennikarskie: wywiad, felieton, artykuł, reportaż.
- Z pomocą nauczyciela wskazuje symbole i alegorie w omawianych tekstach kultury.
- Zna terminy *adaptacja filmowa* i *adaptacja teatralna*.
- Wymienia osoby uczestniczące w powstawaniu przedstawienia teatralnego oraz filmu .
- Zauważa najważniejsze związki między dziełem literackim a innym tekstem kultury.
- Wspólnie z innymi dokonuje przekładu intersemiotycznego tekstów kultury i interpretacji zjawisk społecznych w ramach różnych projektów grupowych.
- Identyfikuje styl oficjalny, nieoficjalny, urzędowy i artystyczny.

Formy wypowiedzi

- Pisze na temat, stara się zachować poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną tekstu. Popelnione błędy nie uniemożliwiają zrozumienia całości tekstu.
- Układa tekst o trójdzielnej kompozycji z uwzględnieniem akapitów.
- Stara się o estetyczny zapis wypowiedzi.
- Redaguje zrozumiałe ogłoszenie, zaproszenie, zawiadomienie, pozdrowienia, życzenia, gratulacje, dedykację, uwzględniając niezbędne elementy oraz właściwy zapis graficzny.
- Formułuje treść sms-a, e-maila, starając się o ich poprawny zapis ortograficzny, dodaje komentarz do przeczytanej informacji elektronicznej.
- Streszcza, skraca tekst, poprawnie przytaczając większość zagadnień .
- Pisze schematyczny opis, charakterystykę, sprawozdanie, list nieoficjalny i oficjalny, recenzję.
- Tworzy krótką wypowiedź o charakterze argumentacyjnym.
- W rozprawce formułuje tezę, z pomocą nauczyciela hipotezę oraz argumenty, odróżnia przykład od argumentu, wnioskuje, stara się stosować właściwe rozprawce słownictwo.
- Pisze proste opowiadanie odtwórcze i twórcze.
- Stosuje narrację pierwszo- i trzecioosobową.
- Pisze swój życiorys, cv, a z pomocą nauczyciela podanie i list motywacyjny we własnej sprawie.

	<ul style="list-style-type: none"> - Przygotowuje prosty wywiad. - Wyraża swoje zdanie i umie je krótko, ale logicznie uzasadnić. - Wygłasza z pamięci tekst poetycki. <p>Nauka o języku</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zna podstawowe zasady ortograficzne (u, ó, ź, rz, ch, h, om, on, em, en, ą, ę, pisownia przedrostków, wielka i mała litera, zasady dotyczące pisowni zakończeń wyrazów, oznaczenia miękkości spółgłosek) i najważniejsze wyjątki od nich, stara się stosować je w praktyce, w razie problemów korzysta ze słownika ortograficznego. - Wie, czym jest błąd językowy, a w razie wątpliwości korzysta ze słowników, przede wszystkim słownika języka polskiego, słownika poprawnej polszczyzny oraz słownika frazeologicznego. - Ma podstawową wiedzę (stosuje ją w praktyce samodzielnie lub z niewielką pomocą) z zakresu gramatyki języka polskiego: <ul style="list-style-type: none"> - fonetyki – głoska a litera, uproszczenia i upodobnienia, akcent, różnice między mową a pismem; - słowotwórstwa i słownictwa – wyraz podstawowy i pochodny, podstawa słowotwórcza, formant, rdzeń, rodzina wyrazów; rozumie różnicę między wyrazem pokrewnym a bliskoznacznym, rodzaje formantów, typy wyrazów złożonych, typy skrótów i skrótowców; zna i rozumie znaczenie wybranych przysłów, powiedzeń, frazeologizmów, odróżnia synonimy, antonimy, homonimy; - fleksji – rozpoznaje na typowych przykładach części mowy, potrafi je odmienić; - składni – rozpoznaje na typowych przykładach części zdania, wskazuje związki wyrazów w zdaniu pojedynczym, rozpoznaje zdanie pojedyncze i złożone, odróżnia zdania ze względu na cel wypowiedzi. <ul style="list-style-type: none"> - Wie, czym jest manipulacja językowa.
<p style="text-align: center;">OCENA</p> <p style="text-align: center;">3</p>	<p><u>Uczeń:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Częściowo opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej. - Samodzielnie wykonuje zadania łatwe; trudniejsze problemy i ćwiczenia rozwiązuje przy pomocy nauczyciela. - Rzadko aktywnie uczestniczy w lekcjach. - Wykonuje obowiązkowe prace domowe, ale popełnia w nich błędy. <p>Kształcenie literackie i kulturowe</p> <ul style="list-style-type: none"> - Świadomie uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej przez uważne słuchanie wypowiedzi innych jej uczestników, rozumie większość wypowiedzi, reaguje na wypowiedzi kolegów i nauczyciela. - Podejmuje próby samodzielnego odczytania różnych tekstów współczesnych i dawnych na poziomie przerośnym. - Rozumie znaczenie archaizmów i wyrazów należących do gwar obecnych w tekstach literackich lub odszukuje ich znaczenie w przypisach. - Odczytuje tekst literacki i inne dzieła sztuki na poziomie dosłownym i przerośnym, przy niewielkiej pomocy określa temat utworu i poruszony problem. - Zauważa i rozumie podstawowe emocje oraz argumenty zawarte w wypowiedziach, a także tezę, argumenty i przykłady w wypowiedzi. - Samodzielnie wskazuje najważniejsze informacje zawarte w tekście, przytacza opinie. - Odróżnia opinię od faktu, fikcję od kłamstwa oraz fikcję od rzeczywistości, rozumie znaczenie terminów <i>realizm</i> i <i>fantastyka</i>. - Dostrzega w analizowanym tekście perswazję, sugestię, ironię i nieskomplikowane aluzje. - Wskazuje elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim, rozumie sytuację, w jakiej znajdują się bohaterowie. - Identyfikuje nadawcę i adresata wypowiedzi i określa ich główne cechy. - Dostrzega i omawia główne motywy postępowania bohaterów. - Identyfikuje w tekście poetyckim cechy liryki i rozróżnia gatunki liryczne. - Charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu i bohatera, nie utożsamia ich z autorem. - Wskazuje środki wyrazu artystycznego wypowiedzi: neologizm, eufemizm, inwokację, pytanie retoryczne, apostrofę, anaforę, porównanie, porównanie homeryckie, archaizację, kolokwializm. - Wyodrębnia w tekście obrazy poetyckie; potrafi je krótko opisać. - Rozpoznaje nowelę, powieść, opowiadanie, legendę, baśń, przypowieść, mit, bajkę,

- balladę, satyrę, pamiętnik, dziennik, fantasy, epopeję.
- Identyfikuje elementy świata przedstawionego w utworze.
- Omawia fabułę, odróżnia fabułę utworu od akcji.
- Rozumie funkcję podtytułu, motto, puenty, punktu kulminacyjnego w utworach.
- Omawia i analizuje elementy komiksu, piosenki.
- Określa rodzaj narracji w tekście (pierwszoosobowa, trzecioosobowa).
- Wyodrębnia w tekście epickim fragmenty opowiadania i opisu.
- Rozpoznaje cechy dramatu jako rodzaju literackiego, zna rodzaje dramatu.
- Czyta z podziałem na role i ze zrozumieniem dialogi, rozumie budowę i treść dramatu.
- Wyszukuje informacje w tekście popularnonaukowym, naukowym, publicystycznym, indeksie i przypisach, wykorzystuje do pracy spis treści.
- Wyszukuje i zapisuje cytaty z poszanowaniem praw autorskich.
- Wymienia i rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad, felieton, artykuł, reportaż.
- Rozpoznaje symbole i alegorie występujące w poznanych tekstach kultury.
- Rozpoznaje adaptację filmową i teatralną.
- Określa rolę osób uczestniczących w procesie powstawania przedstawienia teatralnego oraz filmu.
- Dostrzega związki między dziełem literackim a innym tekstem kultury.
- Wspólnie z innymi lub samodzielnie dokonuje przekładu intersemiotycznego tekstów kultury i interpretacji wybranych zjawisk społecznych oraz prezentuje je w ramach różnych projektów grupowych.
- Rozpoznaje aforyzm i anegdotę.
- Zauważa elementy retoryki: powtórzenia, pytania retoryczne, apostrofy wyliczenia, wykrzyknienia
- Rozpoznaje językowe i pozajęzykowe środki perswazji.
- Dostrzega funkcje środków pozajęzykowych w sztuce teatralnej i filmie.
- Rozpoznaje na typowych przykładach styl oficjalny, nieoficjalny (potoczny), urzędowy (mówiony i pisany) i artystyczny.
- Potrafi nazwać, pejzaż, portret, scenę rodzajową, martwą naturę.

Formy wypowiedzi

- Pisze na temat, starając się zachować właściwą kompozycję; wyraża opinię i podaje argumenty na poparcie własnego stanowiska.
- Wykazuje dbałość o poprawność językową, stylistyczną, ortograficzną i interpunkcyjną tekstu.
- Dbą o estetykę zapisu.
- Sporządza w różnych formach notatkę dotyczącą treści przeczytanego tekstu.
- Redaguje ogłoszenie, zaproszenie, zawiadomienie, pozdrowienia, życzenia, gratulacje, dedykację, uwzględniając w nich z reguły wszystkie elementy i właściwy zapis graficzny.
- Tworzy plan ramowy i szczegółowy.
- Formułuje treść sms-a, e-maila, stosując poprawny zapis ortograficzny, dodaje poprawny komentarz do przeczytanej informacji elektronicznej.
- Streszcza, skraca, parafrazuje tekst (w tym tekst naukowy i popularnonaukowy), poprawnie przytaczając większość zagadnień.
- Pisze schematyczne: opis, opowiadanie, opowiadanie z dialogiem, charakterystykę, sprawozdanie, recenzję, list nieoficjalny i oficjalny, wywiad zgodnie z cechami gatunkowymi.
- Tworzy krótką wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, w tym rozprawkę; stosuje właściwe rozprawce słownictwo, rozróżnia rozprawkę z tezą od rozprawki z hipotezą.
- Stosuje, w zależności od potrzeb tworzonego przez niego tekstu, narrację pierwszo- lub trzecioosobową.
- Porównuje najważniejsze cechy bohaterów literackich i rzeczywistych.
- Samodzielnie pisze swój życiorys, cv, podanie i list motywacyjny we własnej sprawie.
- Mówi na temat, starając się zachować zasady poprawności językowej i stylistycznej.
- Wyraża swoje zdanie i umie je uzasadnić, odnosi się do cudzych poglądów i idei.
- Zna zasady poprawnej wymowy oraz norm dotyczących akcentowania wyrazów i zdań.
- Wygłasza krótkie przemówienie, stara się uczestniczyć w dyskusji zgodnie z zasadami kultury.
- Zna i stosuje językowe sposoby osiągnięcia porozumienia, stosuje zasady etykiety

	<p>językowej i przestrzega zasad etyki mowy.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dostrzega zjawisko brutalności słownej, kłamstwo i manipulację. - Recytuje z pamięci tekst poetycki. <p>Nauka o języku</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zna zasady ortograficzne (u, ó, ż, rz, ch, h, om, on, em, en, ą, ę, pisownia przedrostków, wielka i małą litera, zasady dotyczące pisowni zakończeń wyrazów, oznaczenia miękkości głosek) i wyjątki od nich, stosuje je w praktyce, w razie problemów korzysta ze słownika ortograficznego. - Dostrzega wiele błędów językowych, korzysta z różnych źródeł, by je poprawić. - Ma podstawową wiedzę i stosuje ją w praktyce na typowych przykładach z zakresu: <p>- fonetyki – głoska a litera, uproszczenia i upodobnienia, akcent, różnice między mową a pismem;</p> <p>- słowotwórstwa i słownictwa – wyraz podstawowy i pochodny, podstawa słowotwórcza, formant, rdzeń, rodzina wyrazów; rozumie różnicę między wyrazem pokrewnym a bliskoznacznym, rodzaje formantów i ich funkcja, typy wyrazów złożonych, typy skrótów i skrótowców; zna i rozumie znaczenie wybranych przysłów, powiedzeń, frazeologizmów itp., odróżnia synonimy, antonimy, homonimy, rozpoznaje wyrazy rodzime i zapożyczone;</p> <p>- fleksji – rozpoznaje na typowych przykładach części mowy, potrafi je odmienić;</p> <p>- składni – rozpoznaje na typowych przykładach części zdania, rozpoznaje związki wyrazów w zdaniu pojedynczym, a także zależności między zdaniami składowymi w zdaniu złożonym, przy pomocy nauczyciela wskazuje człon nadrzędny i podrzędny, odróżnia zdania ze względu na cel wypowiedzi.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rozpoznaje i analizuje wybrane przykłady manipulacji i prowokacji językowej.
<p style="text-align: center;">OCENA</p> <p style="text-align: center;">4</p>	<p><u>Uczeń:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - W większości opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej. - Samodzielnie rozwiązuje zadania o niewielkim lub średnim stopniu trudności, a z pomocą nauczyciela – trudne. - Bierze czynny udział w lekcji. - Wykonuje prace domowe, czasem także nieobowiązkowe. <p>Kształcenie literackie i kulturowe</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uważnie słucha i rozumie wypowiedzi kolegów i nauczyciela, żywo reaguje na wypowiedzi kolegów i nauczyciela, m.in. Prosi o ich powtórzenie, uzupełnienie, wyjaśnienie. - Samodzielnie odczytuje większość tekstów współczesnych i dawnych na poziomie przerośnym; odnosi się do różnych kontekstów, czyta płynnie, stosując się do zasad poprawnej interpunkcji, akcentowania i intonacji. - Rozumie znaczenie archaizmów i wyrazów należących do gwar obecnych w tekstach literackich, odszukuje ich znaczenie w przypisach. - Interpretuje tekst literacki i inne dzieła sztuki na poziomie dosłownym i przerośnym, określa temat utworu i poruszone w nim problemy, interpretuje tytuł utworu, odnosi się do najważniejszych kontekstów. - Rozumie i omawia podstawowe emocje oraz argumenty zawarte w wypowiedziach. - Odczytuje informacje zawarte w tekście, przytacza i komentuje opinie. - Odróżnia opinię od faktu, fikcję od kłamstwa, fikcję od rzeczywistości w tekstach literackich i dziennikarskich, stosuje terminy: realizm i fantastyka. - Analizuje w tekście manipulację, perswazję, sugestię, ironię, aluzję. - Omawia elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim, rozumie sytuację, w jakiej się znajdują bohaterowie. - Charakteryzuje nadawcę i adresata wypowiedzi. - Dostrzega i wyjaśnia motywy postępowania bohaterów, ocenia ich zachowania i postawy. - Omawia w tekście poetyckim cechy liryki. - Identyfikuje utwory należące do omawianych gatunków lirycznych; wskazuje ich cechy. - Charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu i bohatera wiersza. - Przytacza środki wyrazu artystycznego wypowiedzi: neologizm, eufemizm, inwokację, pytanie retoryczne, apostrofę, anaforę, porównanie, porównanie homeryckie, archaizację, kolokwializm, określa ich funkcje w tekście. - Podejmuje próby interpretacji obrazów poetyckich. - Odróżnia i omawia cechy gatunkowe noweli, powieści, opowiadania, legendy, baśni, przypowieści (paraboli), mitu, bajki, pamiętnika, dziennika, epepei

- Przedstawia i analizuje elementy świata przedstawionego w utworze, omawia ich funkcję w konstrukcji utworu.
- Wymienia cechy dramatu jako rodzaju literackiego, stosuje w praktyce słownictwo dotyczące dramatu, rozpoznaje rodzaje dramatu.
- Wyszukuje informacje w tekście popularnonaukowym, naukowym, publicystycznym, indeksie i przypisach.
- Wymienia i rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad, felieton, artykuł, reportaż, podaje cechy tych gatunków.
- Analizuje i podejmuje próby odczytania symboli i alegorii występujących w poznanych tekstach kultury
- Ocenia adaptację filmową i teatralną, analizuje związki między dziełem literackim a innym tekstem kultury (np. obrazem, plakatem, dziełem muzycznym, rzeźbą)
- Samodzielnie dokonuje przekładu intersemiotycznego tekstów kultury oraz prezentuje go w ramach różnych projektów grupowych.
- Rozumie aforyzm i anegdotę.
- W cudzej wypowiedzi (w tym literackiej) zauważa elementy retoryki.
- Analizuje i omawia językowe i pozajęzykowe środki perswazji.
- Analizuje funkcje środków pozajęzykowych w sztuce teatralnej i filmie.
- Wyróżnia w tekście cechy stylu oficjalnego, nieoficjalnego, urzędowego i artystycznego.

Formy wypowiedzi

- Pisze przeważnie teksty wyczerpujące temat, stosując właściwą kompozycję wypowiedzi, polemizuje ze stanowiskiem innych, formułuje rzeczowe argumenty poparte przykładami.
- Zachowuje poprawność językową, stylistyczną, ortograficzną i interpunkcyjną tworzonego tekstu, stosuje najważniejsze zasady interpunkcji.
- Układa tekst o trójdzielnej kompozycji z uwzględnieniem akapitów, stosuje cytaty i potrafi go wprowadzić do tekstu. Zachowuje estetykę zapisu.
- Dobiera formę notatki dotyczącej wysłuchanej wypowiedzi do własnych potrzeb.
- Redaguje poprawne ogłoszenie, zaproszenie, zawiadomienie, pozdrowienia, życzenia, gratulacje, dedykację, uwzględniając w nich wszystkie elementy i właściwy zapis graficzny
- Tworzy plan ramowy i szczegółowy dłuższej wypowiedzi.
- Formułuje treść sms-a, e-maila, stosując poprawny zapis ortograficzny; dodaje poprawny komentarz do przeczytanej informacji elektronicznej.
- Streszcza, skraca, parafrazuje tekst (w tym tekst naukowy i popularnonaukowy), poprawnie i samodzielnie przytaczając większość zagadnień.
- Pisze poprawne: opis, charakterystykę, sprawozdanie, recenzję, list nieoficjalny i oficjalny, dziennik, pamiętnik, rozprawkę, zgodnie z cechami gatunkowymi tekstów i funkcją.
- Stosuje, w zależności od potrzeb narrację pierwszo- lub trzecioosobową.
- W tekstach własnych swobodnie wykorzystuje różne formy wypowiedzi.
- Posługuje się stylem urzędowym, samodzielnie pisze swój życiorys, cv, podanie i list motywacyjny.
- Przeprowadza i zapisuje wywiad, stara się formułować ciekawe pytania.
- Wyraża swoje zdanie i umie je logicznie uzasadnić, odnosi się do cudzych poglądów i idei.
- Stosuje się do zasad poprawnej wymowy oraz norm dotyczących akcentowania wyrazów i zdań, zna wyjątki w akcentowaniu wyrazów .
- Wygłasza przemówienie, aktywnie uczestniczy w dyskusji.
- Potrafi zastosować środki językowe w zależności od adresata wypowiedzi w oficjalnych i nieoficjalnych sytuacjach mówienia zgodnie z zasadami etykiety językowej.
- Recytuje z pamięci tekst poetycki, interpretując go z uwzględnieniem tematu i wyrażanych emocji.

Nauka o języku

- Sprawnie stosuje w praktyce zasady ortograficzne (u, ó, ż, rz, ch, h, om, on, em, en, ą, ę, pisownia przedrostków, wielka i mała litera, zasady dotyczące pisowni zakończeń wyrazów, oznaczenia miękkości głosek), w razie wątpliwości korzysta ze słownika ortograficznego.
- Koryguje błędy językowe we własnym tekście.

	<ul style="list-style-type: none"> – Ma wiedzę, którą stosuje w praktyce, z zakresu: – fonetyki – głoska a litera, rodzaje głosek, uproszczenia i upodobnienia, akcent, różnice między mową a pismem; – słowotwórstwa i słownictwa – wyraz podstawowy i pochodny, podstawa słowotwórcza, formant, rdzeń, rodzina wyrazów; rozumie różnicę między wyrazem pokrewnym a bliskoznacznym, rodzaje formantów i ich funkcja, typy wyrazów złożonych, typy skrótów i skrótowców; zna i rozumie znaczenie wybranych przysłów, powiedzeń, frazeologizmów itp., odróżnia synonimy, antonimy, homonimy, rozpoznaje wyrazy rodzime i zapożyczone; – fleksji – rozpoznaje wszystkie omówione części mowy, potrafi je odmienić; – składni – rozpoznaje części zdania, rozpoznaje związki wyrazów w zdaniu pojedynczym, zależności między zdaniami składowymi w zdaniu złożonym, wskazuje człon nadrzędny i podrzędny, odróżnia zdania ze względu na cel wypowiedzi. <ul style="list-style-type: none"> – Świadomie stosuje znane mu normy językowe i zasady grzecznościowe. – Analizuje przykłady manipulacji i prowokacji językowej, zna językowe sposoby osiągania porozumienia, świadomie je stosuje.
OCENA 5	<p><u>Uczeń:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Opanował bardzo dobrze umiejętności zapisane w podstawie programowej. – Samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o znacznym stopniu trudności. – Aktywnie uczestniczy w lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych. – Bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim. – Wykonuje prace domowe, często angażuje się w zadania dodatkowe. <p>Kształcenie literackie i kulturalne</p> <ul style="list-style-type: none"> – Samodzielnie odczytuje teksty współczesne i dawne na poziomie dosłownym i przenośnym; interpretuje je w różnych kontekstach, czyta płynnie, wyraźnie i wyraziście. – Rozumie znaczenie archaizmów i wyrazów należących do gwar obecnych w tekstach literackich, odszukuje ich znaczenie w przypisach lub innych źródłach, odróżnia archaizm od archaizacji. – Analizuje tekst literacki i inne dzieła sztuki na poziomie dosłownym i przenośnym; określa temat utworu i poruszone problemy, ustosunkowuje się do nich, samodzielnie interpretuje tytuł utworu, odnosi się do kontekstów. – Interpretuje informacje zawarte w tekście. – Ustosunkowuje się do różnych sposobów oddziaływania tekstu na odbiorcę, takich jak perswazja, sugestia, ironia, aluzja, wartościowanie, manipulacja. – Omawia elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim, rozumie sytuacje, w jakich znajdują się bohaterowie. – Charakteryzuje nadawcę i adresata wypowiedzi, podaje odpowiednie fragmenty tekstu na potwierdzenie. – Dostrzega i wyjaśnia złożone motywy postępowania bohaterów, wartościuje ich zachowania i postawy w odniesieniu do ogólnie przyjętych zasad moralnych. – Wskazuje w tekstach cechy typowe dla liryki, epiki czy dramatu. Rozpoznaje omawiane gatunki literackie. – Charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu i bohatera wiersza, przytacza odpowiednie fragmenty tekstu na potwierdzenie. – Analizuje środki stylistyczne, określa ich funkcje w tekście. – Wnikliwie omawia obrazy poetyckie obecne w tekście. – Odróżnia i omawia cechy gatunkowe utworów epickich. – Przedstawia i szczegółowo analizuje elementy świata przedstawionego w utworze. – Stosuje w praktyce słownictwo dotyczące dramatu. Potrafi klasyfikować utwory dramatyczne. – Przedstawia własną interpretację głosową dialogów, rozumie budowę i treść dramatu. – Wskazuje, jaką funkcję pełnią w balladzie i satyrze elementy typowe dla różnych rodzajów literackich. – Wyszukuje informacje w tekście popularnonaukowym, naukowym, publicystycznym, indeksie i przypisach; wykorzystuje do pracy spis treści, wyszukuje i zapisuje cytaty z poszanowaniem praw autorskich. – Ma świadomość różnic stylu i intencji między tekstem literackim, naukowym, popularnonaukowym i publicystycznym. – Wymienia i rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad, felieton, artykuł, reportaż; podaje

	<p>cechy tych gatunków, uzasadnia przynależność tekstu prasowego do publicystyki; wie, czym publicystyka różni się od literatury.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Analizuje i interpretuje symbole i alegorie występujące w tekstach kultury, określa ich funkcje. - Wie, czym się różni adaptacja od oryginalnego tekstu. - Określa i ocenia rolę osób uczestniczących w procesie powstawania przedstawienia teatralnego oraz filmu. - Starannie, korzystając z różnych źródeł informacji, analizuje związki między dziełem literackim a innym tekstem kultury. - Samodzielnie dokonuje przekładu intersemiotycznego tekstów oraz prezentuje je w ramach projektów, samodzielnych lub grupowych. - Interpretuje aforyzm i anegdotę. - W cudzej wypowiedzi (w tym literackiej) analizuje i omawia elementy retoryki: powtórzenia, pytania retoryczne, apostrofy, wyliczenia, wykrzyknienia. - Uważnie analizuje językowe i pozajęzykowe środki perswazji. - Dostrzega i omawia funkcje środków pozajęzykowych w sztuce teatralnej i filmie. - Wskazuje elementy stylu oficjalnego, nieoficjalnego, urzędowego i artystycznego w tekstach i określa ich funkcję - Interpretuje dzieło sztuki i omawia konteksty z nim związane. <p>Formy wypowiedzi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pisze wyczerpująco i na temat, stosując właściwą dla danej formy kompozycję. - Zachowuje poprawność językową, stylistyczną, ortograficzną i interpunkcyjną. - Zachowuje przemyślaną, trójdzielną kompozycję dłuższej wypowiedzi, konsekwentnie i logicznie stosuje akapity, dba o spójne, ciekawe nawiązania między poszczególnymi częściami. - Zachowuje estetykę zapisu. - Samodzielnie i posługując się bogatym słownictwem, redaguje różne – dłuższe i krótsze (użytkowe) formy wypowiedzi. - Tworzy plan ramowy i szczegółowy dłuższej wypowiedzi. - Formułuje treść sms-a, e-maila. - Streszcza, skraca, parafrazuje tekst, poprawnie i samodzielnie przytaczając zagadnienia. - Tworzy wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, odwołując się do kontekstów; swobodnie formułuje tezę, hipotezę oraz odpowiednie argumenty; samodzielnie podaje przykłady do argumentów; wnioskuje, dobierając słownictwo właściwe rozprawce, wprowadza trafne cytaty. - Samodzielnie pisze życiorys, cv, podanie i list motywacyjny. - Pisze scenariusz na podstawie własnych pomysłów . - Stosuje się do zasad poprawnej wymowy oraz norm dotyczących akcentowania wyrazów i zdań, zna i stosuje wyjątki w akcentowaniu wyrazów. - Wygłasza przemówienie, aktywnie uczestniczy w dyskusji, posługując się różnymi środkami wyrazu, używając środków językowych wyrażających stosunek mówiącego do przedstawianych treści; nawiązując do wypowiedzi przedmówców. - Dobiera i stosuje różnorodne środki językowe odpowiednio do sytuacji i odbiorcy oraz rodzaju komunikatu. - Zna i swobodnie stosuje językowe sposoby osiągnięcia porozumienia, zasady etykiety językowej. - Recytuje z pamięci teksty poetyckie, interpretując je głosowo. <p>Nauka o języku</p> <ul style="list-style-type: none"> - Umiejętnie stosuje wiedzę językową w zakresie stosowania w praktyce zasad ortograficznych. - Korzysta ze słownika ortograficznego, by wyjaśnić wątpliwości. - Dostrzega i poprawia błędy językowe w tworzonym tekście. - Analizuje elementy językowe w tekstach kultury z wykorzystaniem wiedzy o języku w zakresie fonetyki, słowotwórstwa, fleksji i składni. - Swobodnie stosuje w praktyce wiedzę fonetyki, słowotwórstwa i słownictwa, fleksji i składni w zakresie przewidzianym przez podstawę programową dla klas VII - VIII - Swobodnie wykorzystuje znane normy językowe i zasady grzecznościowe. - Rozpoznaje i rozumie przykłady manipulacji i prowokacji językowej, aktywnie je
--	---

	<p>komentuje i reaguje na nie.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zna językowe sposoby osiągania porozumienia, aktywnie i asertywnie je stosuje.
<p>OCENA</p> <p>6</p>	<p><u>Uczeń:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej. - Samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności. - Czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować i interpretować je z zaangażowaniem w sposób pogłębiony i wnikliwy, posługując się terminologią z podstawy programowej. - Interpretuje głosowo wygłaszany z pamięci lub czytany tekst, uwzględniając funkcję zastosowanych środków stylistycznych i charakter tekstu. - Krytycznie, samodzielnie ocenia i wartościuje treści, zachowania i postawy przedstawione w utworach w odniesieniu do zasad moralnych. - Posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem oraz poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie. - Aktywnie uczestniczy w lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych. - Bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim. - Tworzy wyczerpujące temat wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym. - Odznacza się samodzielnością i dojrzałością sądów. - Aktywnie uczestniczy w realizacji projektów i w dyskusjach. - Wzorowo wykonuje prace domowe i zadania dodatkowe. - Współpracuje w zespole. - Wykorzystuje wiedzę, umiejętności i zdolności twórcze przy odbiorze i analizie tekstów kultury oraz tworzeniu wypowiedzi. Uwzględnia konteksty niezbędne do interpretacji. - Wyróżnia się szczególną dbałością o kulturę słowa. - Zna i stosuje zasady ortograficzne poznane w kl. IV – VIII.

SPOSOBY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ EDUKACYJNYCH UCZNIÓW

Formy sprawdzania wiadomości i umiejętności

Przedmiotowy system oceniania przewiduje kontrolę następujących form pracy ucznia:

- zeszyt,
- aktywność na lekcji
- zadania domowe (ćwiczenia, dłuższe wypowiedzi pisemne)
- czytanie
- wypowiedzi ustne
- sprawdziany, testy, dyktanda
- prace klasowe
- recytacja
- zadania dodatkowe

Zeszyt przedmiotowy – sprawdzeniu podlega:

- estetyka pisma,
- systematyczność zapisów,
- strona graficzna,
- poprawność zapisu z tablicy.

Zadania domowe obejmują ćwiczenia z nauki o języku, literaturze oraz dłuższe wypowiedzi przewidziane w programie nauczania, a także zadane do przeczytania lektury i teksty w podręczniku.

Czytanie – ocenie podlegają:

- technika czytania (czytanie głośne i wyraźne),
- ciche czytanie ze zrozumieniem,
- czytanie z uwzględnieniem celu (np. informacja, przeżycie).

Wypowiedzi ustne obejmują:

- dłuższe wypowiedzi na określony temat,
- recytację poezji i fragmentów prozy.

Sprawdziany:

- literackie i językowe (w tym dyktanda),
- sprawdziany z nauki o języku,
- w formie dłuższego wypracowania połączonego z testem czytania ze zrozumieniem – ich liczba zależy od polonisty uczącego w danej klasie,
- ocenę celującą otrzymuje uczeń, który otrzymuje maksymalną liczbę punktów na konkretnym teście.

Zadania dodatkowe obejmują:

- udział w konkursach,
- samodzielne przygotowanie pomocy dydaktycznych (materiały związane z tematyką lekcji),
- czytanie i prezentację utworów literackich spoza kanonu lektur obowiązkowych.

Wszystkie sprawdziany oraz wypracowania uczeń musi poprawić, czyli dokonać analizy i korekty popełnionych błędów.

UWAGA

Praca nie na temat oceniona będzie na ocenę niedostateczną.